

Pensumlister

Våren 2011

Religionsvitenskap

og

KRL

(Kristendoms-, religions- og livssynskunnskap)

RVI:	- bachelorgrad og årsstudium	s. 3
	- mastergrad	s. 11
KRL:	- årsstudium	s. 14
	Utdrag fra Lov om universiteter og høyskoler (om fusk)	s. 21

Institutt for arkeologi og religionsvitenskap
☐ Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
7491 Trondheim
Tlf. 73 59 65 80
Fax 73 59 14 64
e-post: rei@hf.ntnu.no

Informasjon om oppbyggingen av årsstudium, bachelorstudium og masterstudium finnes i ”**Studiehåndbok for humanistiske fag, studieåret 2010-2011**”, som fås kjøpt i Gnist Tapir bokhandel på Dragvoll. Lenke til web-utgave av studiehåndboka finnes på <http://www.ntnu.no/studier/studiehandbok>

RELIGIONSVITENSKAP

PENSUMLISTE VÅREN 2011

BACHELORGRAD OG ÅRSSTUDIUM

All studielitteratur selges i Gnist Tapir bokhandel på Dragvoll.

To bokserier utgis ved Institutt for arkeologi og religionsvitenskap:

Relieff-serien – gis ut på Tapir Akademisk Forlag, og fås kjøpt i Gnist Tapir bokhandel.

KRA-serien – fås kjøpt i Gnist Tapir bokhandel.

Instituttet selger også gamle eksemplarer av den tidligere studieserien UniTRel.

Det finnes egne pensumlister for fagdidaktikk utarbeidet av Program for lærerutdanning (PLU).

NB!

Hele boka er pensum dersom ikke et utvalg sider er angitt.

Eventuelle forandringer av pensum vil bli opplyst ved begynnelsen av semesteret!

RVI 1010 RELIGIONSSYSTEMATIKK

7,5 studiepoeng

- Gilhus, Ingvild Sælid & Lisbeth Mikaelsson. 2001. *Nytt blikk på religion*. Oslo: Pax forlag.
- McGuire, Meredith. 2002. *Religion. The Social Context. Fifth Edition*. Long Grove IL: Waveland Press Inc eller McGuire Meredith. 2002. *Religion. The Social Context. Fifth Edition*. Belmont, CA: Wadsworth.
- Pals, Daniel. 2005. *Eight Theories of Religion*. Oxford: Oxford University Press.

RVI 1020 FORTIDENS RELIGIONER

7,5 studiepoeng

- Gilhus, Ingvild S. og Einar Thomassen. 2010. *Oldtidens religioner. Midtøstens og middelhavsområdets religioner*. Oslo: Pax.
- Steinsland, Gro. 2005. *Norrøn religion - myter, riter, samfunn*. Oslo: Pax. **Pensum:** s. 11-360.
- Kompendium RVI1020. 2010. *Gads religionshistoriske tekster*. Trondheim: Kompendieforlaget.
  - ”Ægyptisk religion”, kap. 4.4,-4.11, s. 47-60.
  - ”Sumerisk religion”, kap. 1.2-1.4, s. 14-20.
  - ”Babylonsk-assyrisk religion”, kap. 2.1-2.5, s. 25-36.

- ”Ugarittisk religion”, kap. 5.1, 5.3, s. 63-67, 69-73.
- ”Græsk religion”, kap. 10.3-10.4, 10.8-10.10, s. 258-63, 269-78.
- ”Romersk religion”, kap. 11.2-11.3, 11.6-11.7.2, s. 284-89, 296-302.
- ”Hellenismen, Mysteriereligioner”, kap. 12.1-12.1.1, 12.1.4, s. 305, 311-15.
- ”Hellenismen, Gnostisisme”, kap. 12.2-12.2.1, s. 323-30.
- ”Nordisk religion”, kap. 14.1, 14.4-14.5, s. 346-54, 364-77.
- ”Keltisk religion”, kap. 15, s. 383-395.
- Kompendium RVI1020. 2008. Trondheim: Kompendieforlaget.
  - Utdrag fra Ringgren, Helmer & Åke Ström. 1993. *Religionerna i historia och nutid*. Malmö: Gleerups förlag:
    - ”Kelterna”, s. 345-47.
  - Ringgren Helmer. 1992. ”Israels historia och religionshistoria” i: Albrektsson, Bertil og Helmer Ringgren. *En bok om gamla testamentet*. Malmö: Gleerups. s. 9-83
  - Ringgren, Helmer. 1987. *Forntida religioner i Mellanöstern*. Löberöd: Bokförlaget Plus Ultra.
    - ”Västsemitisk religion”, s. 148-213
  - Steffensen, Anker. 1998. ”Nordeuropa: Samerne” i: Sørensen, Jørgen P. (red.). *Skriftløse folks religioner – traditioner og dokumenter*. København: G.E.C. Gads forlag. s. 31-53.
  - Pollan, Brita. 2002. ”Innledning”, ”Samuel Rheens beskrivelse av hvordan samene brukte trommen”, ”Anders Poulssons tilståelse i et rettsforhør” i: Pollan, Brita (red.). *Noaidier. Historier om samiske sjamaner*. Oslo: De norske bokklubbene. s. XI-XXXIX, 9-13, 21-31.

RVI1030 MIDTØSTENS RELIGIONER

15 studiepoeng

- Dan, Joseph. 2006. *Kabbalah: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Falah, Ghazi-Walid & Caroline Nagel (eds.). 2005. *Geographies of Muslim Women: Gender, Religion, and Space*. New York: The Guilford Press. **Pensum:** s. 19–43, 127–146, 178-225, 300-320.
- Groth, Bente. 2000. *Jødedommen*. Oslo: Pax Forlag AS.
- Neusner, Jacob & Alan Avery-Peck (eds.). 2003. *The Blackwell Companion to Judaism*. Oxford: Blackwell Publishing. **Pensum:** Kapittel 1, 12–15, 17–24, 26.
- Rian, Dagfinn. 2005. ”Jødedommen i Norge” i: Knut A. Jacobsen (red.). *Verdensreligioner i Norge*. Oslo: Universitetsforlaget. **Pensum:** s. 174–175, 193–214.
- Sedgwick, Mark J. 2003. *Sufism: The Essentials*. Cairo: American University in Cairo Press.
- Vikør, Knut S. 2004. *Ei verd bygd på islam: Oversikt over Midtaustens historie*. Oslo: Samlaget.
- Vogt, Kari. 2005. ”Islam i Norge”, i: Knut A. Jacobsen (red.). *Verdensreligioner i Norge*. Oslo: Universitetsforlaget. **Pensum:** s. 141–167.
- Vogt, Kari. 2005. *Islam – tradisjon, fundamentalisme og reform*. Oslo: Cappelen.
- Kompendium RVI 1030 Midtøstens religioner. 2010. Trondheim: Kompendieforlaget.
  - Knutsson, Birgitta. 1982. ”Den islamiska kvinnan” i: *Nyckel til Arabländerna*. Malmö: LiberHermodts. s. 101–135, 171–176.

- McEoin, Dennis. 1997. "Baha'ism", i: John R. Hinnells (ed.). *A New Handbook of Living Religions*. Oxford: Blackwell Publishers.
- Rian, Dagfinn. 2000. "Synagogen i jødisk fromhet", i: Renate B. Eggen og Olav Hognestad (red.). *Tempel og katedral. Kunst og arkitektur som gudstroens speilbilde*. Relieff nr. 41. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag. s. 41–55.
- Rian, Dagfinn. 1993. "De orientalske kirker" i: Peder Borgen og Brynjar Haraldsø (red.). *Kristne kirker og trossamfunn*. Trondheim: Tapir Forlag.
- Roberson, Ronald. 1999. *The Eastern Christian Churches. A Brief Survey*. 6th ed. Roma: Edizioni "Orientalia Christiana". **Pensum:** s. 15–41, 267–271

RVI 1040 SØR-ASIAS RELIGIONER

15 studiepoeng

- Embree, Ainslie T. (ed.). 1988. *Sources of Indian Tradition, Vol. 1*. New York
- Dundas, Paul. 2002. *The Jains*. London.
- Hawley, John S. og Vasudha Narayanan (eds.). 2006. *The Life of Hinduism*. Berkeley.
- Jacobsen, Knut. 2006. *Sikhismen*. Kristiansand.
- Jacobsen, Knut. 2003. *Hinduismen*. Oslo.
- Jacobsen, Knut. 2000. *Buddhismen*. Oslo.

RVI 1050 INNFORING I KRISTENDOMMEN

15 studiepoeng

- Christoffersen, Svein Aage. 1994. *Handling og dømmekraft. Etikk i lys av kristen kulturarv*. Oslo: Tano.
- Elstad, Hallgeir. 2005. *Nyere norsk kristendomshistorie*. Bergen: Fagbokforlaget.
- McGrath, Alister E. 2006. *Christianity. An Introduction*. 2nd ed. Oxford: Blackwell. **Pensum:** kap. 1–6; kap. 8–9.
- Rian, Dagfinn. 2005. "Kristendommen i Norge" i: Knut A. Jacobsen (red.): *Verdensreligioner i Norge*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget. **Pensum:** s. 221, 239–273.
- Sødal, Helje Kringelbotn (red.). 2000. *Det kristne Norge. Innføring i konfesjonskunnskap*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- Woodhead, Linda. 2004. *An Introduction to Christianity*. Cambridge: Cambridge University Press.

Dessuten leses fra *Bibelen*:

- Evangeliet etter Matteus
- Paulus' første brev til korinterne.

RVI2115 RELIGION, POLITICS AND SCIENCE IN GLOBAL SOCIETY

15 studiepoeng / 15 ECTS

- Benhabib, Seyla. 2006. *Another Cosmopolitanism. The Berkeley Tanner Lectures*. Oxford: Oxford University Press. **Assigned reading:** “The Philosophical Foundations of Cosmopolitan Norms”, pp. 13–36; “Democratic Iterations”, pp. 45–74 = 52 pp.
- Beyer, Peter. 2006. *Religions in Global Society*. London: Routledge. 301 pp.
- Edis, Taner. 2007. *An Illusion of Harmony: Science and Religion in Islam*. Amherst, New York: Prometheus Books. **Assigned reading:** pp. 13-31, 33-76, 115-158.
- Little, David & Donald K. Swearer (eds.). 2006. *Religion and Nationalism in Iraq: A Comparative Perspective* (includes studies of Sri Lanka, Sudan and Bosnia-Herzegovina). Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press. **Assigned reading:** Introduction and two country studies = 90 pp.
- Nussbaum, Martha. 2007. *The Clash Within: Democracy, Religious Violence, and India's Future*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press. **Assigned reading:** 1-51, 152-185, 264-301.
- Roy, Olivier. 2004. *Globalized Islam: The Search for a New Ummah*. New York: Columbia University Press. 340 pp.
- Smith, Anthony D. 2003. *Chosen Peoples: Sacred Sources of National Identity*. Oxford: Oxford University Press. **Assigned reading:** Introduction and chapters 1-7 (1-189), incl. endnotes (pp. 262-282) and maps (pp. xv-xx). 190 pp.
- Kompendium RVI2115. 2010. Trondheim: Kompendieforlaget.
  - Anwar, Zainah. 2001. “What Islam, Whose Islam? Sisters in Islam and the struggle for Women’s Rights” in Hefner, Robert W. (Ed) *The Politics of Multiculturalism. Pluralism and Citizenship in Malaysia, Singapore, and Indonesia*. University of Hawaii Press. pp. 227-250.
  - Bielefeldt, Heiner. 2000. “‘Western’ versus ‘Islamic’ Human Rights Conceptions? A Critique of Cultural Essentialism in the Discussion on Human Rights” in: *Political Theory*, Vol. 28, No. 1. pp. 90-121.
  - Birchfield, Vicki and Annette Freyberg-Inan. 2005. “Organic intellectuals and counter-hegemonic politics in the age of globalisation: The case of ATTAC” in: C. Eschle and B. Maiguaschca (Eds.). *Critical Theories, International Relations and ‘the Anti-Globalisation Movement’: The Politics of Global Resistance*. Routledge. pp. 154–173.
  - Crocker, Lester G. 1992. “Introduction” in: John W. Yolton *et. al.* (Eds.). *The Blackwell Companion to the Enlightenment*. Oxford: Blackwell. pp. 1–10.
  - Fattah, Moataz A. 2006. *Democratic Values in the Muslim World*. Boulder, Colorado: Lynne Rienner Publishers. pp. 1–30.
  - Haeri, Shahla. 2004. “Obedience versus Autonomy: Women and Fundamentalism in Iran and Pakistan” in: Lechner and Boll (eds.) *The Globalization Reader*. Oxford: Blackwell. pp 348-356.
  - Hefner, Robert W. 2001. “Introduction” in Hefner, Robert W. (Ed) *The Politics of Multiculturalism. Pluralism and Citizenship in Malaysia, Singapore, and Indonesia*. University of Hawaii Press. pp. 1-49.
  - Huntington, Samuel P. 1996. “The New Era in World politics”, “Civilizations in History and Today”, “A Universal Civilization? Modernization and Westernization” and “The West, Civilizations and Civilization in: *The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order*. London: Simon & Schuster. pp. 19-78, 301-321.

- Lechner, Frank J. 2004. "Global Fundamentalism" in: F. J. Lechner and J. Boll (Eds.). *The Globalization Reader*. Oxford: Blackwell. pp. 326-329.
- Lerner, Nathan. 2002. "Religion and International Human Rights" in: Liam Gearon (Ed.). *Human Rights & Religion: A Reader*. Brighton: Sussex University Press. pp. 44-74.
- Mayer, Ann Elisabeth. 2004. "The Fundamentalist Impact on Law, Politics, and the Constitution in Iran" in: Lechner and Boll (eds.), *The Globalization Reader*. Oxford: Blackwell. pp. 340-347.
- Navabi, Ali Akbar. 2007. "Philosophy of Science in Iran" in: *International Studies in the Philosophy of Science*, Vol. 21, No. 1. pp. 75-89.
- Pape, Robert A. 2005. "A Strategy for Weak Actors" and "Targeting Democracies" in: *Dying to Win: The Strategic Logic of Suicide Terrorism*. New York: Random House. pp. 27-37, pp. 38-60.
- Pettersson, Thorleif. 2006. "Religious Commitment and Socio-Political Orientations: Different Patterns of Compartmentalization among Muslims and Christians?" Lecture at the *International Studies Association Convention*. March 3rd 2006.
- Soroush, Abdolkarim. 2000. "Introduction" and "Tolerance and Governance: A Discourse on Religion and Democracy" in: *Reason, Freedom & Democracy in Islam: Essential Writings of Abdolkarim Soroush. Translated, Edited, and with a Critical Introduction by Mahmoud Sadri, Ahmad Sadri*. Oxford: Oxford University Press. pp. ix-xix, pp. 131-155.

Recommended reference works on political ideologies:

- Ball, Terence and Richard Dagger. 2006. *Political Ideologies and the Democratic Ideal*. New York: Pearson Education Inc.
- Festenstein, Matthew and Michael Kenny (Eds.). (2005). *Political Ideologies: A Reader and Guide*. Oxford: Oxford University Press.

RVI2125 VESTLIG SAMTIDSRELIGION

15 studiepoeng

- Ankarloo, Bengt & Stuart Clark (eds.) 1999. *The Athlone History of Witchcraft and Magic in Europe, volume 6: The Twentieth Century*. London: The Athlone Press.
Pensum: Ronald Hutton, part 1, "Modern Pagan Witchcraft", s. 1-79
- Barkun, Michael 2003. *A Culture of Conspiracy. Apocalyptic Visions in Contemporary America*. Berkeley: University of California Press. 190 s.
- Dawson, Lorne L. 2003. *Cults and New Religious Movements. A Reader*. Oxford: Blackwell Publishing. **Pensum:** Kap. 3: Roy Wallis, Kap. 4: William S. Bainbridge & Rodney Stark, s. 33-70, Kap. 7: Lorne L. Dawson, s. 116-130, Kap. 9: Margaret Thaler Singer, Kap. 10: James T. Richardson, Kap. 11: Thomas Robbins, Kap. 12: John R. Hall, Kap. 13: Jean-Francois Mayer, Kap. 14: Elizabeth Puttick, s. 143-244, 147 s.
- Dyrendal, Asbjørn. 2000. "Fanden er løs!" *Marburg Journal of Religion* vol.5 No. 1 2000, ss.1-59. (59s.) Lastes ned her: <http://www.uni-marburg.de/fb03/ivk/mjr/pdfs/2000/articles/dyrendal2000.pdf?searchterm=dyrendal>

- Partridge, Christopher 2004. *The Re-enchantment of the West, Volume 1: Alternative Spiritualities, Sacralization, Popular Culture and Occulture*. London: T&T Clark Intl. 192 s.
- Partridge, Christopher 2005. *The Re-enchantment of the West, Volume 2: Alternative Spiritualities, Sacralization, Popular Culture and Occulture*. London: T&T Clark Intl. 327 s.
- Storey, John 2003. *Cultural Studies and the Study of Popular Culture*. 2nd. Ed. Edinburgh: Edinburgh University Press. 165 s.
- Kompendium RVI2125. 2010. Trondheim: Kompendieforlaget.
  - Asprem, Egil. 2007. "Én Vilje, hinsides godt og ondt. Etikk og livssyn for det Nye Aeon". *Din: Tidsskrift for religion og kultur*, 4, ss. 23-42. 20 s.
  - Asprem, Egil. 2009. "På epleslang i kunnskapens tre". *Din. Tidsskrift for religion og kultur*, 2-3, ss. 5-27. (23 s).
  - Campbell, Colin 1972. "The Cult, Cultic Milieu and Secularization". *A Sociological Yearbook of Religion in Britain* 5 (1972), s. 119-136, 17 s.
  - Campbell, Colin 1978. "The Secret Religion of The Educated Classes". *Sociological Analysis* 39, 2 (1978), s. 146-156, 10 s.
  - Dyrendal, Asbjørn. 2008. "Devilish Consumption". *Numen*, 55, ss.68-98 (31s).
  - Forbes, Bruce David & Jeffrey H. Mahan (eds.) 2000. *Religion and Popular Culture in America*. Berkeley: University of California Press. **Pensum:** Bruce David Forbes, Introduction, "Finding Religion in Unexpected Places", s. 1-18, 18 s.
  - Hammer, Olav. 2004. "Esotericism in New Religious Movements" i J.R. Lewis (red.) *Oxford Handbook of New Religious Movements*. Oxford University Press. Ss. 445-465. (21s.)
  - Hammer, Olav 2001. *Claiming Knowledge: Strategies of Epistemology from Theosophy to the New Age*. Leiden: Brill. **Pensum:** side 27-45, 18 s.
  - Harvey, Graham & Charlotte Hardman (eds.) 1996. *Paganism Today*. London: Thorsons. **Pensum:** Richard Sutcliffe, "Left-Hand Path Ritual Magick: An Historical and Philosophical Overview", s. 109-132, 23 s.
  - Heelas, Paul 1993. "The New Age in Cultural Context: the Premodern, the Modern and the Postmodern". *Religion* 23 (1993), s. 103-113, 10 s.
  - Lewis, James R. 2004. *The Oxford Handbook of New Religious Movements*. Oxford: Oxford University Press. **Pensum:** Kap. 5: Douglas E. Cowan & Jeffrey K. Hadden, "Virtually Religious: New Religious Movements and the World Wide Web", s. 119-136, Kap. 12: David G. Bromley, "Leaving the Fold: Disaffiliating from New Religious Movements", s. 298-311, 30 s.
  - Lewis, James R. & Jesper Aagaard Petersen (eds.) 2005. *Controversial New Religions*. New York: Oxford University Press. **Pensum:** Mattias Gardell, kap. 18, "White Racist Religions in the United States: From Christian Identity to Wolf Age Pagans", s. 387-420, 34 s.
  - Possamai, Adam M. 2002. "Cultural Consumption of History and Popular Culture in Alternative Spiritualities". *Journal of Consumer Culture* 2, 2 (2002), s. 197-214, 18 s.
  - Petersen, Jesper Aagaard. 2009. "Satanists and Nuts" i J.R. Lewis & Sarah M. Lewis. *Sacred Schisms*. Cambridge University Press. Ss. 218-248. (31s.)
  - Redden, Guy 2005. "The New Age: Towards a Market Model". *Journal of Contemporary Religion* 20, 2 (2005), s. 231-244, 14 s.

- Rothstein, Mikael. 2004. "Science and Religion in the New Religions" i J.R. Lewis (red.) *Oxford Handbook of New Religious Movements*. Oxford University Press. Ss. 99-118 (20s.)
- Rothstein, Mikael (red.) 2001. *New Age and Globalization*. Gylling: Aarhus University Press. **Pensum:** Kap. 2: Liselotte Frisk, "Globalization or Westernization? New Age as a Contemporary Transnational Culture" og Kap. 3: Olav Hammer, "Same Message From Everywhere: The Sources of Modern Revelation", s. 31-57, 26 s.
- Shupe, Anson (ed.) 1998. *Wolves within the Fold: Religious Leadership and Abuses of Power*. New Jersey: Rutgers University Press. **Pensum:** Peter Iadicola, kap. 12, "Criminology's Contribution to the Study of Religious Crime", s. 212-229, 17 s.
- Stark, Rodney & William S. Bainbridge 1985. *The Future of Religion. Secularization, Revival and Cult Formation*. Berkeley: University of California Press. **Pensum:** s. 19-37, 18 s.

RVI2145 RELIGION, INDIVID OG SAMFUNN – EN INNFØRING I RELIGIONSSOSIOLOGI

15 studiepoeng

- Berger, Peter L. og Thomas Luckmann. 2000. *Den samfunnsskapt virkelighet*. Bergen: Fagbokforlaget; eng. utgave: 1966. *The Social Construction of Reality*. Penguin books.
- Botvar, Pål Ketil og Ulla Schmidt (red.). 2010. *Religion i dagens Norge. Mellom sekularisering og sakralisering*. Oslo: Universitetsforlaget. **Pensum:** kp. 1-3, 10.
- Cipriani, Roberto. 2000. *Sociology of Religion. An Historical Introduction*. New York: Walter de Gruyter
- Davie, Grace. 2007. *The Sociology of Religion*. London: Sage Publications.
- Hervieu-Léger, Danièle. 2000. *Religion as a Chain of Memory*. Oxford: Polity Press.
- Karlsaune, G. Erik G. 2005. *I møte med religion i dag... Religions sosiologiske essay*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.
- Knoblauch, Hubert & al. 2007. *Video Analysis: Methodology and Methods*. Frankfurt am Main: Peter Lang
- Luckmann, Thomas. 2004. *Den usynlige religionen*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.
- McGuire, Meredith. 2008. *Lived Religion. Faith and Practice in Everyday Life*. New York: Oxford University Press
- Schütz, Alfred. 1999. *Den sociala världens fenomenologi*. Göteborg: Daidalos; dansk utgave: 2005. *Alfred Schutz. Hverdagslivets sociologi*. København: Reitzel.

Anbefalt tilleggslitteratur til RVI2145:

For religionssosiologi:

- Beckford, James A. 2003. *Social Theory & Religion*. Cambridge University Press.
- Berger, Peter L. 1997. *Religion, samfund og virkelighed*. Oslo: Vidarforlaget.
- Dobbelaere, Karel. 2002. *Secularization: An Analysis at Three Levels*. Bruxelles: Peter Lang.
- Fenn, Richard K. (red.). 2003. *Sociology of Religion*. Oxford: Blackwell.

- McGuire, Meredith B. 2002. *Religion: The Social Context*. London: Wadsworth.
- Woodhead, Linda, Paul Heelas & David Martin. 2001. *Peter Berger and the Study of Religion*. London: Routledge

For religion i dag:

- Berger, Peter L. 1999. *The Desecularization of the World. Resurgent Religion and World Politics*. Gr. Rapids: Eerdmans.
- Casanova, José. 1994. *Public Religions in the Modern World*. Chicago: University of Chicago Press.
- Davie, Grace, Paul Heelas & Linda Woodhead. 2003. *Predicting Religion*. Hampshire: Ashgate
- Davie, Grace. 2000. *Religion in Modern Europe. A memory mutates*. Oxford University Press.
- Heelas, Paul & Linda Woodhead. 2005. *The Spiritual Revolution*. Oxford: Blackwell.
- Woodhead, Linda & al. 2002. *Religions in the Modern World. Traditions and Transformations*. London: Routledge.

For kvalitativt materiale:

- Bauer, Martin W. & George Gaskell. 2000. *Qualitative Researching with Text, Image and Sound*. London: Sage.
- Kvale, Steinar. 1996. *InterViews. An Introduction to Qualitative Research Interviewing*. London: Sage. [Dansk forkortet utgave. 1997. *Interview: en introduktion til det kvalitative forskningsinterview*. København: Hans Reitzel]

For visuelt materiale:

- Aspers, Patrik, Paul Führer & Àrni Sverrisson. 2004. *Bild och samhälle. Visuell analys som vetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Collier, John Jr. & Malcolm Collier. 1986 eller senere. *Visual anthropology. Photography as a Research Method*. Albuquerque: Univ. of New Mexico Press.

For kvantitativt materiale:

- Holme, Idar Magne & Bent Krohn Solvang. 2003. *Metodevalg og metodebruk*. Oslo: Tano.
- Johannesesen, Asbjørn. 2003. *Introduksjon til SPSS*. Oslo: Abtakt forlag.
- Winsnes, Ole Gunnar (red.). årlige utgivelser fra 1996. *Tallenes tale [årstall]. Perspektiver på statistikk og kirke*. (Serie: KIFO Rapport). Trondheim: Tapir akademisk forlag.

RELIGIONSVITENSKAP

PENSUMLISTE VÅREN 2011

MASTERGRAD

RVI3010 VITENSKAPSTEORI OG TEORiarBEID

15 studiepoeng

- Asad, Talal. 1993. *Genealogies of Religion*. Baltimore: Johns Hopkins Press. **Pensum:** kap.1-5.
- Collin, Finn. 2003. *Konstruktivisme*. Roskilde: Roskilde Universitetsforlag.
- Foucault, Michel. 1999. *Diskursens orden*. Oslo: Spartacus forlag. **Pensum:** s. 7-42.
- Hervieu-Leger, Danièle. 2000. *Religion as a Chain of Memory*. Oxford: Polity Press.
- Læg Reid, Sissel og Torgeir Skorgen (red.). 2001. *Hermeneutisk lesebok*. Oslo: Spartacus forlag.

Pensum:

- Ricoeur, Paul. "Hva er en tekst? Og forstå og forklare" s. 59-79.
- Gadamer, Hans-Georg. "Fra Sannhet og metode"; "Språk og forståelse"; "Tekst og fortolkning" s. 115-136; 147-197.
- Dilthey, Wilhelm. "Avgrensning av åndsvitenskapene" s. 215 – 223.
- Taylor, Charles. "Fortolkning i humanvitenskapene" s. 239- 287.
- Geertz, Clifford. "Fra den innfødtes synsvinkel": om den antropologisk forståelsens egenart" s. 289-305.
- Habermas, Jürgen. "Om Gadamers Sannhet og metode" s. 307 – 315.
- Nietzsche, Friedrich. "Om sannhet og løgn i en utenom-moralsk forstand"; "Fra den lystige vitenskap, s. 331- 351.
- Benjamin, Walter. "Oversetterens oppgave" s. 353-364.
- Morgan, David (ed.). 2008. *Key Words in Religion, Media and Culture*. London: Routledge
- McGuire, Meredith B. 2008. *Lived Religion. Faith and Practice in Everyday Life*. Oxford: Oxford University Press
- Kompendium RVI3010. 2008. Trondheim: Kompendieforlaget.
  - Berger, Peter. 2001. "Postscript" i: Woodhead, Linda et al. *Peter Berger and the study of religion*. London: Routledge. s. 189-198.
  - Bourdieu, Pierre. 1994. "Structures, habitus, power: basis for a theory of symbolic power" i: Nicholas B. Dirks et al. (reds.). *Culture/Power/History: A Reader in Comparative Social Theory*. Princeton, NJ: Princeton University Press, s. 155-199.
  - Bynum, Caroline Walker. 1984. "Women's Stories, Women's Symbols: A Critique of Victor Turner's Theory of Liminality" i: Moore, R.L. og F.E. Reynolds (reds.). *Anthropology and the Study of Religion*. Chicago: Center for the Scientific Study of religion, s. 105-125.
  - Flood, Gavin. 1999. *Beyond Phenomenology*. London: Penguin books. Kap.5-6, samt introduksjon og epilog.
  - Habermas, Jürgen. 2006. "Religion in the Public Sphere" i: *European Journal of Philosophy*, Vol. 14, No. 1. s. 1-25.

- Luckmann, Thomas. 2000. "Ettertanker" i: Birkedal, Erling et al. *Forskning og fundering: Religion og religiøsitet i skole, kirke og samfunn. Festskrift til Ole Gunnar Winsnes*. Trondheim: Tapir akademisk forlag. s. 217-235.
- Luckmann, Thomas. 1973. "Philosophy, Science, and Everyday Life" i: Natanson, M. (red.). *Phenomenology and the Social Sciences*. Evanston: Northwestern University Press. s. 143-185.

Anbefalt tilleggslitteratur til RVI3010:

- Berger, Peter & Thomas Luckmann. 2000. *Den samfunnsskapede virkelighet*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Karlsaune, Gustav Erik Gullikstad. 2005. *I møte med religion... - Religionssosiologiske essay*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.
- Luckmann, Thomas. 2004. *Den usynlige religionen*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.

RVI 3020 MATERIALE OG METODE

15 studiepoeng

- Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora, NESH: *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi*. Lastes gratis ned fra: <http://www.etikkom.no/retningslinjer/NESHretningslinjer/06>
- Botvar, Pål Ketil og Ulla Schmidt (red.). 2010. *Religion i dagens Norge. Mellom sekularisering og sakralisering*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Denzin, Norman & Yvonna S. Lincoln. 2008 eller senere utgaver. *Collecting and Interpreting Qualitative Materials*. London: Sage Publications. **Pensum:** kap. 1-15.
- Flick, Uwe. 2009. *An Introduction to Qualitative Research*. Los Angeles: Sage Publications.
- Knoblauch, Hubert & al. 2007. *Video Analysis: Methodology and Methods*. Frankfurt am Main: Peter Lang
- Kraft, Siv Ellen & Richard Natvig (red). 2006. *Metode i religionsvitenskap*. Oslo: Pax.
- Schütz, Alfred. 2001. *Den sociala världens fenomenologi*. Göteborg: Daidalos. (Parallell dansk utgave: Schutz, Alfred. 2005. *Hverdagslivets sociologi*. København: Hans Reitzel).
- Svennevig, Jan. 2003 eller senere. *Språklig samhandling. Innføring i kommunikasjonsteori og diskursanalyse*. Oslo: Cappelen akademisk forlag.

Anbefalt tilleggslitteratur til RVI 3020:

For visuelt materiale:

- Aspers, Patrik, & Paul Fuehrer & Árni Sverrisson. 2004. *Bild och samhälle. Visuell analys som vetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Collier, John Jr. & Malcolm Collier. 1986 eller senere. *Visual anthropology. Photography as a Research Method*. Albuquerque: University of New Mexico Press.

For kvalitativt materiale:

- Bauer, Martin W. & George Gaskell. 2000. *Qualitative Researching with Text, Image and Sound*. London: Sage.
- Kvale, Steinar. 1996. *InterViews. An Introduction to Qualitative Research Interviewing*. London: Sage. [Dansk forkortet utgave: *Interview: en introduction til det kvalitative forskningsinterview*. 1997. København: Hans Reitzel].

- Ryen, Anne. 2002. *Det kvalitative intervjuet. Fra vitenskapsteori til feltarbeid*. Bergen: Fagbokforlaget.

For kvantitativt materiale:

- Johannesesen, Asbjørn. 2003. *Introduksjon til SPSS*. Oslo: Abstrakt forlag.
- Winsnes, Ole Gunnar (red.). årlige utgivelser fra 1996. *Tallenes tale [årstall]. Perspektiver på statistikk og kirke*. (Serie: KIFO Rapport). Trondheim: Tapir akademisk forlag.

For internett og media:

- Mann, Chris & Fiona Stewart. 2002. *Internet Communication and Qualitative Research. A handbook for researching online*. London: Sage Publications.
- Miller, Daniel & Don Slater. 2001. *The Internet. An Ethnographic Approach*. Oxford: Berg [Boka har også et kapittel med fokus på religion].
- Sumiala-Seppänen, Johanna, Knut Lundby & Raimo Salokangas (eds.). 2006. *Implications of the sacred in (Post)Modern Media*. Göteborg: Nordicom.

Verktøy for empirisk religionsforskning med eksempler:

- Karlsaune, Gustav Erik Gullikstad. 2005. *I møte med religion... Religionssosiologiske essay*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.
- Karlsaune, Gustav Erik Gullikstad. 1996. *Pilegrimen*. Trondheim: Tapir akademisk forlag (Relieff nr. 38).

KRISTENDOMS-, RELIGIONS- OG LIVSSYNSKUNNSKAP

PENSUMLISTE VÅREN 2011

ÅRSSTUDIUM

All studielitteratur selges i Gnist Tapir bokhandel på Dragvoll.

To bokserier utgis ved Institutt for arkeologi og religionsvitenskap:

Relieff-serien – gis ut på Tapir Akademisk Forlag, og fås kjøpt i Gnist Tapir bokhandel.

KRA-serien – fås kjøpt i Gnist Tapir bokhandel.

Det finnes egne pensumlister for fagdidaktikk utarbeidet av Program for lærerutdanning (PLU).

NB!

Hele boka er pensum dersom ikke et utvalg sider er angitt.

Eventuelle forandringer av pensum vil bli opplyst ved begynnelsen av semesteret!

HÅNDBØKER OG OPPSLAGSVERK

Alle studenter bør ha en kortfattet oppslagsbok til bibelstudiet og en oppslagsbok til religionsvitenskap og teologi generelt. Følgende bøker anbefales:

- Müller, Lisbet & Mogens Müller. 1992. *Politikens Bibelleksikon*. København: Politiken Forlag.
- Pedersen, E. Thestrup. 1966. *Bibelhåndbok: Bibelske hovedord og begreper*. Oslo: Land og kirke. Dansk utgave: 5 rev. udg. 1982. København: Unitas.

Dessuten bør alle ha et bibelatlas, f. eks:

- *Oxford Bible Atlas*. 1984. London

Forøvrig finnes av nyttige oppslagsverk:

- Eliade, Mircea. (red). 1987. *The Encyclopedia of Religion* 1-16. New York/London: Macmillan
- *Encyclopaedia Judaica* 1-16. 1971-72. Jerusalem.
- *Gads Danske Bibelleksikon*. 1965-66. København.
- Jedin, Hubert (o.a.). 1970. *Atlas zur Kirchengeschichte*. Freiburg.
- Kittel, Gerhard. (red). 1957-73. *Theologisches Wörterbuch zum NT* I-IX. Stuttgart.
- *Norsk Misjonsleksikon* I-III. 1965-67. Stavanger: Nomi.
- Reicke, Bo og Leonhard Rost. (red). 1962-66. *Biblisch-historisches Handwörterbuch* I-III. Göttingen.
- *The Interpreter's Dictionary of the Bible*. 1962. New York. I tillegg: *Supplementary Volume*. 1979.
- *Theologische Realenzyklopädie (TRE)*. 1977. Berlin.

HJELPEMIDLER TIL SKRIFTLIG EKSAMEN

Til skriftlig eksamen i KRL1010 og 1110 er følgende hjelpemidler tillatt:

- *Bibelen*. Norsk oversettelse på bokmål eller nynorsk.
- *Bibelord. Ord, navn og begreper i Den hellige skrift*. Asbjørn Kvalbein. 1992. Oslo: Norsk Bibel A/S.
- *Evangelie-synopse*. Etter teksten i Det norske bibelselskaps oversettelse av 1978/85. Med viktige utenombibelske paralleller. Gunnar Johnstad, Ernst Baasland, Hans Kvalbein og Oddvar Johan Jensen. 1998. Oslo: Det Norske Bibelselskap.
- *Bibelord*. Bibel-ordbok inneholdende omkring 70 000 alfabetisk ordnede henvisninger til den hellige skrift (de kanoniske bøker), utarbeidet av K.G. (Kristian Grimstvedt) på eget forlag 1891. 22. opplag 1975. Oslo: Arne Gimnes.
- Haraldsø, Brynjar. 1983. *Årstallsliste til kirkehistorien*. Oslo: Luther Forlag.
- Lehmann, Eigil. 1988 (Utv. utg.). *Ordbok for Det nye testamentet* (nynorsk). Norsk bokreidingslag. Opprinnelig utg.: Oslo : Lutherstiftelsen, 1955
- *Navn i Bibelen*. 1989 (2. oppl.). Oslo: Det Norske Bibelselskap.
- *Ord i Bibelen*. 1990 (2. utg.). Forlaget har mistet datafilene med rettelsler. Derfor ble 1. utg. trykt opp igjen i 1999. Oslo: Det Norske Bibelselskap.

KRL1010 BIBELENS LITTERATURHISTORIE OG VIRKNINGSHISTORIE

15 studiepoeng

A. DET GAMLE TESTAMENTE

Litteratur til innledningsvitenskapelige spørsmål og innholdet i de gammeltestamentlige tekstene:

- Tobiassen, T.: *Les og fortell! Om Bibelens eldste bøker*. Oslo: Gyldendal Akademisk 2004, s. 13–258.

Gammeltestamentlige tekster:

1. Mos 1–17
2. Mos 12–14; 19–20
3. Mos 16
Josva 1; 3; 6
Dom 1; 2
1. Sam 8–10; 16; 31
2. Sam 2; 5; 6; 7
1. Kong 1; 6; 8; 12
2. Kong 17; 22–23; 24–25
Esra 1; 3; 6
Jes 1; 6; 7; 11; 40; 52,13–53,12
Jer 31
Esek 36
Amos 5
Haggai 1; 2
Dan 12
Sal Ordsp 8

Fork 12

Sal 1; 2; 8; 23; 24; 51; 79; 103; 110

B. DET NYE TESTAMENTE

Litteratur til innledningsspørsmål, teologi og tidshistorisk bakgrunn for Det nye testamente:

- Hjort, B. G.: *Det Nye Testamentenes omverden. Om politiske, religiøse og filosofiske forhold på Det Nye Testamentenes tid.* Aarhus: Aarhus Universitetsforlag 2003, s. 13–130 og s. 219–316.
- Hooker, M.D.: *Paul. A Beginner's Guide.* Oxford: Oneworld Publications 2008.
- Hognestad, O.: *Evangelium og urkirkelig tradisjon.* Trondheim: Religionsvitenskapelig institutt, NTNU, 2002 (UniTRel 17).
- Kjørven, O. K./Lindboe I. M.: *Det nye testamente – en innføring i utvalgte tekster.* Bergen: Fagbokforlaget 2005, s. 11–182.
- Lybæk, L.: *Evangeliene – den historiske Jesus. Evangelienes tilblivelse, kulturelle kontekst og religiøse idéinnhold.* Bergen: Fagbokforlaget 2007.

Nytestamentlige tekster:

Matteusevangeliet: Kap. 1–9; 13; 16–17; 21; 24; 26–28; resten i oversikt.

Johannesevangeliet

Galaterbrevet

1. Korinterbrev: kap. 1–2; kap. 12–13; kap. 15; resten i oversikt.

Til arbeidet med nytestamentlige tekster anbefales følgende litteratur:

- Kvalbein, H.: *Fortolkning til Matteusevangeliet.* Oslo: Luther Forlag 1998 (Bibelverket).
- Dunn, J.D.G.: *The Theology of Paul's Letter to the Galatians.* Cambridge: Cambridge University Press 1993 (New Testament Theology).
- Dunn, J.D.G.: *1 Corinthians.* Sheffield: Sheffield Academic Press 1999. **Kompendium** til KRL1010 og KRL1110, 2005.

I tillegg vil det i undervisningen bli delt ut en liste med flere forslag over egnet kommentarlitteratur samt undervisningsmaterial til metode for teksttolkning.

C. BIBELSYN, BIBELFORSKNING, HERMENEUTIKK OG BIBELENS VIRKNINGSHISTORIE

- Hognestad, O.: *Bibelsyn, bibeltolkning, bibelforskning.* Trondheim: Tapir Akademisk Forlag 2000 (Relieff 43).
- Eggen, R. B./Hognestad, O. (red.): *Kristusbilder: Kristustolkninger i litteratur, kirkekunst, musikk og film.* Trondheim: Tapir Akademisk Forlag 2000 (Relieff 32), s. 9–121.
- Leer-Salvesen, K.: *Fra glansbilde til antihelt. Jesus på film.* [Oslo]: Verbum forlag 2005, s. 6–10 og 74–186.

D: HJELPEMIDLER TIL ARBEID MED BIBELTEKSTER

Se "Håndbøker og oppslagsverk" øverst i pensumlista.

RVI 1050 INNFØRING I KRISTENDOMMEN

15 studiepoeng

- Christoffersen, Svein Aage. 1994. *Handling og dømmekraft. Etikk i lys av kristen kulturarv*. Oslo: Tano.
- Elstad, Hallgeir. 2005. *Nyere norsk kristendomshistorie*. Bergen: Fagbokforlaget.
- McGrath, Alister E. 2006. *Christianity. An Introduction*. 2nd ed. Oxford: Blackwell. **Pensum:** kap. 1–6; kap. 8–9.
- Rian, Dagfinn. 2005. “Kristendommen i Norge” i: Knut A. Jacobsen (red.): *Verdensreligioner i Norge*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget. **Pensum:** s. 221, 239–273.
- Sødal, Helje Kringlebotn (red.). 2000. *Det kristne Norge. Innføring i konfesjonskunnskap*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- Woodhead, Linda. 2004. *An Introduction to Christianity*. Cambridge: Cambridge University Press.

Dessuten leses fra *Bibelen*:

- Evangeliet etter Matteus
- Paulus’ første brev til korinterne.

KRL1110 BIBELENS LITTERATURHISTORIE

7,5 studiepoeng

NB! Emnet kan bare tas som del av påbyggingskomponenten på 30 studiepoeng og forutsetter 30 studiepoeng i faget fra allmennlærerutdanningen.

A. DET GAMLE TESTAMENTE

Litteratur til innledningsvitenskapelige spørsmål og innholdet i de gammeltestamentlige tekstene:

- Tobiassen, T.: *Les og fortell! Om Bibelens eldste bøker*. Oslo: Gyldendal Akademisk 2004, s. 13–258.

Gammeltestamentlige tekster:

1. Mos 1–17

2. Mos 12–14; 19–20

3. Mos 16

Josva 1; 3; 6

Dom 1; 2

1. Sam 8–10; 16; 31

2. Sam 2; 5; 6; 7

1. Kong 1; 6; 8; 12

2. Kong 17; 22–23; 24–25

Esra 1; 3; 6

Jes 1; 6; 7; 11; 40; 52,13–53,12

Jer 31

Esek 36

Amos 5

Haggai 1; 2

Dan 12
Sal Ordsp 8
Fork 12
Sal 1; 2; 8; 23; 24; 51; 79; 103; 110

B. DET NYE TESTAMENTE

Nytestamentlige tekster:

Matteusevangeliet: Kap. 1–9; 13; 16–17; 21; 24; 26–28; resten i oversikt.

Johannesevangeliet

Galaterbrevet

1. Korinterbrev: kap. 1–2; kap. 12–13; kap. 15; resten i oversikt.

Til arbeidet med nytestamentlige tekster anbefales følgende litteratur:

- Dunn, J.D.G.: *The Theology of Paul's Letter to the Galatians*. Cambridge: Cambridge University Press 1993 (New Testament Theology).
- Dunn, J.D.G.: *1 Corinthians*. Sheffield Academic Press 1999. **Kompendium** til KRL1010 og KRL1110, 2005.
- Hooker, M.D.: *Paul. A Beginner's Guide*. Oxford: Oneworld Publications 2008.
- Hognestad, O.: *Evangelium og urkirkelig tradisjon*. Trondheim: Religionsvitenskapelig institutt, NTNU, 2002 (UniTRel 17).
- Kjørven, O. K./Lindboe I. M.: *Det nye testamente – en innføring i utvalgte tekster*. Bergen: Fagbokforlaget 2005, 11–182.
- Kvalbein, H.: *Fortolkning til Matteusevangeliet*, Oslo: Luther Forlag 1998 (Bibelverket).
- Lybæk, L.: *Evangeliene – den historiske Jesus. Evangelienes tilblivelse, kulturelle kontekst og religiøse idéinnhold*. Bergen: Fagbokforlaget 2007.

I tillegg vil det i undervisningen bli delt ut en liste med flere forslag over egnet kommentarlitteratur samt undervisningsmaterial til metode for teksttolkning.

C. BIBELSYN, BIBELFORSKNING, HERMENEUTIKK OG BIBELENS VIRKNINGSHISTORIE

- Hognestad, O.: *Bibelsyn, bibeltolkning, bibelforskning*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag 2000 (Relieff 43).
- Eggen, R. B./Hognestad, O. (red.): *Kristusbilder: Kristustolkninger i litteratur, kirkekunst, musikk og film*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag 2000 (Relieff 32), s. 9–121.
- Leer-Salvesen, K.: *Fra glansbilde til antihelt. Jesus på film*. [Oslo]: Verbum forlag 2005, s. 6–10 og 74–186.

D: HJELPEMIDLER TIL ARBEID MED BIBELTEKSTER

Se ”Håndbøker og oppslagsverk” øverst i pensumlista.

KRL2010 URKRISTENDOMMEN

7,5 studiepoeng

- Knight, Jonathan. 2008. *Christian Origins*. London: T&T Clark. **Pensum:** Kapittel 3 og 4, s. 157-334.
- Conzelmann, Hans. 1973. *History of primitive Christianity*. Nashville: Abingdon Press. ISBN: 0-687-17251-9, 0-687-17252-7, 0-232-51225-6. **Pensum:** Hele boken. Opprinnelig skrevet på tysk.
- Hyldahl, Niels. 2000. *Den ældste Kristendoms Historie*. København: Museum Tusulanums Forlag. ISBN: 87-7289-212-9. **Pensum:** Hele boken
- Baasland, Ernst og Hvalvik, Reidar (utg.). 1997 2. utg. *De apostoliske fedre: i norsk oversettelse med innledninger og noter*. Oslo: Luther Forlag. ISBN: 82-531-7404-7 **Pensum:** Innledning, De tolv Apostlers lære (Didaché), Ignatiusbrevene: innledning og brevene til Trallerne, Smyrnerne og Polykarp, Polykarps brev, 1. Klemensbrev kap. 1-3 + kap. 40-48 samt innledninger og noter til tekstene; s. 11-44; 54-57; 65-71; 76-77; 80-82; 83-96; 117-124; 140-144; 153; 157-158.
- Nytestamentlige tekster: Johannesevangeliet kap. 1, 6, 17; Apostlenes gjerninger, 1. Korinterbrev, Galaterbrevet, Kolosserbrevet, Pastoralbrevene.

Anbefalt tillegglitteratur:

- Bornkamm, Günther. 1995. *Paul*. Minneapolis, Minnesota: Fortress Press. ISBN: 0-8006-2898-5. **Pensum:** xi-xxviii; 1-106. Opprinnelig skrevet på tysk. Boken er oversatt til norsk, men er utsolgt.

KRL2030 KUNST OG RELIGION

7,5 studiepoeng

- Barnett, Sylvan. 2005. *A Short Guide to Writing about Art, Eighth ed.* Tufts University: Pearson Longman.
- Bergmann, Sigurd. 2003. *I begynnelsen är bilden: en befriande bild-konst-kultur-teologi*. Stockholm: Proprius. 233 sider.
- Ford, David. 1999. *Theology: A Very Short Introduction*. Oxford University Press. 128 s.
- Heidegger, Martin. 1971. "Building,Dwelling,Thinking". <http://pratt.edu/~arch543p/readings/Heidegger.html>
- Kandinsky, Wassily. 2001. *Om det åndelige i kunsten*. Oslo: Pax Forlag.
- Ringbohm, Sixten. 1996). *Veta om konst: en presentation av konsthistoria och konstvetenskap*. Åbo: Åbo akademi. 29 sider.
- Williamson, Beth. 2004. *Christian Art: A Very Short Introduction*. Oxford: OUP 2004, 121 sider
- Kompendium til KRL2030. 2007. Trondheim: Kompendieforlaget.
  - Bahn, Paul G. 1998. *Cambridge Illustrated History of Prehistoric Art*. Cambridge University Press. Kap. 4 (Objects d'art) og 5 (Art on rocks and walls). s. 83-141.
  - McGuire, Meredith B. 1997. *Religion: The Social Context*, Belmont: Wadsworth. Kap. 1, s. 1-22.
  - Panofsky, Erwin. 1983. "Kunsthistorien som en humanistisk disiplin" i *Billedkunst og bibeltolkning*. København: Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck. s.

9-25.

- Winje, Geir. 1998/2004. *Kunst og estetikk i islam: En enkel innføring*, <http://www-lu.hive.no/ansatte/gw/i-kunst.htm>.
- Winje, Geir. 2001. "Buddhismen" og "Religiøs kunst i undervisningen" i *Guddommelig skjønnhet: Kunst i religionene*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 49-66, 262-274.

Samt én av følgende:

- Bergmann, Sigurd (ed.). 2009. *Theology in Built Environments*. Piscataway, New Jersey: Transaction Publishers. 314 sider.
- Gorringer, Tim J. 2002. *A Theology of the Built Environment: Justice, Empowerment, Redemption*. Cambridge: Cambridge University Press. 282 sider.
- Hellemo, Geir. 1999. *Guds billedbok: Virkelighetsforståelse i religiøse tekster og bilder*. Oslo: Pax. 272 sider.
- Marsh, Clive/Gaye Ortiz (eds.). 1998. *Explorations in Theology and Film: Movies and Meaning*. Oxford: Blackwell Publishers. 286 sider.
- Tobiassen, Tormod/Hallgeir Elstad/Kristin M. Norderval. 2006. *Kristendommen og kunst i vesteuropeisk kultur – Bilder og arkitektur*. Bergen: Fagbokforlaget. 150 sider.
- Bergmann, Sigurd. 2009. *Så främmande det lika: Samisk konst i ljuset av religion och globalisering*. Trondheim: Tapir. 452 sider.

Utdrag fra Lov om universiteter og høyskoler (om fusk)

§42 nr.3

En student som har opptrådt slik som beskrevet i § 54 nr. 1 eller 2, kan ved vedtak av styret selv eller styrets klagenemnd, jf § 24 nr. 1, utestenges fra institusjonen og fratras retten til å gå opp til eksamen ved institusjoner under denne lov i inntil ett år. Departementet gir nærmere regler om informasjonsrutiner m.v.

§54 nr.1

Styret selv eller styrets klagenemnd, jf § 24 nr. 1, kan annullere eksamen eller prøve, eller godkjenning av kurs, hvis studenten

- a) ved hjelp av falskt vitnemål eller annen form for uredelig opptreden har skaffet seg adgang til å gå opp til vedkommende eksamen eller prøve, eller til å delta i vedkommende kurs, eller
- b) forsettlig eller grovt uaktsomt har fusket eller forsøkt å fuske ved avleggelsen av, eller forut for endelig sensur av, vedkommende eksamen eller prøve, eller under gjennomføringen av vedkommende kurs.